

[K. Hølvæg Petersen.]

er, som ministeren sagde det, meget svært at give en forklaring på, hvad vi forstår ved kultur, og hvordan vi skal formidle den. Det er jo karakteristisk for vort kultur-mønster, at det bestandig undergår ændringer, hastige forandringer, ganske svarende til den hast, hvormed samfundet i almindelighed undergår ændringer. Nye træk i kulturmønstret dukker stadig væk op, træk, som vi kan synes om, eller som vi ikke synes om, men som nu engang er der, og som hver for sig kræver plads.

Der er de mange grupper på de forskellige niveauer, og det kniber svært for grupperne at råbe hinanden op; det viser jo hele den debat, der førtes for nogen tid siden om kunstpolitikken. Lad mig føje til her, at vi jo nok er for tilbøjelige til, når vi diskuterer kultur, at kritisere andres udgangspunkt. Vi må stræbe efter at acceptere de forskellige trin, og vi skal lade være med at stille os bedrevidende op over for de andre trin.

Når ministeren siger, at hun vil sikre sig tid til at fornemme, hvad der kan og bør skabes behov for, ja, så kan jeg godt tilslutte mig det, men med en understregning af det, ministeren også sagde, nemlig at det i kulturpolitik er nødvendigt altid at holde sig for øje, at det aldrig kan være statens opgave at bestemme retningen end-sige at ensrette. Det er en indstilling, jeg helt kan tilslutte mig; det er ikke politikerne, der har den opgave at forme kulturlivets indhold.

Man får ofte under kulturdebatten indtryk af, at det gælder om at løfte folk op på et højere trin og føre dem hen til et bestemt niveau i udviklingen. Det kan ikke være en holdbar opfattelse. Kultur må vokse af sig selv; hvad samfundet kan gøre, er at prøve på at skabe de bedste vækstbetingelser, en god jordbund, for den kulturelle udvikling.

For et par år siden skrev professor Tyge Bøcher en kronik, der hed „Springbrønden på torvet“. Han understregede heri behovet for mangfoldigheden; vi bør, sagde han, udvikle bestående kulturpuljer og oprette nye; hvis guldalderfolket — som han kaldte vor tids mennesker på basis af vore økonomiske muligheder i forhold til tidligere — hvis guldalderfolket bliver legemligt

sunde mennesker med bevaret virke- og forsketrang, så må der være enorme kulturpuljer til rådighed, ellers vil man komme til at tørste, og tørst kan nemt omdanne guldalderen til en grå maskinalder med neuroser og selvmord. Der bør — sagde Tyge Bøcher til sidst — være mange torve med gode springbrønde.

Den diskussion, der har været ført, siden kunstfonden blev til, har i høj grad været præget af den side af kulturudviklingen, der karakteriseres som kunstnerisk virksomhed, og der er under denne debat kommet megen bitterhed og fornærmelse til orde. Må jeg sige i tilslutning til det, fru Gunhild Due sagde for lidt siden om formidling, om det praktiske, der kunne realiseres ved at bringe billeder ud til hospitaler og andre institutioner, at det kan jeg helt slutte mig til; jeg havde netop ved et hospitalsophold for nylig lejlighed til at ligge og spekulere på, hvorfor man dog ikke gjorde noget i den retning. Altså, det er et virkelig praktisk forslag, som man burde kunne angribe uden alt for stort besvær.

Når vi tænker på debatten, der har været ført, og den bitterhed, der har været over den, så skal vi såmænd ikke være så ked af det. Det er godt nok, at vi provokerer hinanden, det er godt nok, at vi stilles over for udfordringer, og det er godt nok, at vi en gang imellem tvinges til at prøve på at revidere vore synspunkter, men det, vi skal være varsomme med, det er at søge at opbygge en etisk rangforordning næsten, baseret på folks større eller mindre sans for kunstneriske værdier. Vi ved meget lidt om forholdet mellem det, vi sædvanligvis betegner som kulturel udvikling, og den menneskelige modning, vi ved meget lidt om forholdet her. Når vi skal tale om kulturel udvikling i dybeste forstand, så havner vi jo i spørgsmålet om den menneskelige holdning over for tilværelsen. Her behøver vi ikke meget skarpsyn for at se, at det, at enhver er sig selv nok inden for den gruppe, man tilhører, træder stærkere og stærkere i forgrunden og truer med at skabe kulde i det velsmurte samfund, hindre os i at finde gode løsninger på såvel nationale som internationale problemer.

Jeg tror, vi må erkende, at der i disse år vil blive stillet nye krav til den politiske tænkning, krav, som vi står famlende og